

Debreczen

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József kir. herceg-u. 1. - Tel. 7-88

Politikai napilap

Egyes szám ára: 1500 korona
Előfizetési ár egy hóra 35.000 K

„A háboru okozói“

Megírtuk, hogy Agoston Péter, a kommunizmus egykori külügyi népbiztos helyettese, Párisban hirtelen meghalt. A gyászos emlékü népbiztos halála előtt pár nappal egy érdekes tanulmány jelent meg, amelyet dr. Hlatky Endre, a kiváló történelmi szakíró írt, Agoston Péternek a kommunizmus alatt megjelent „A háboru okozói“ című könyvéről. A rövid tanulmány, amely a „Kelet népe“ című folyóiratban jelent meg, — pontról-pontra cáfolja meg a forradalmár szociálista minden állítását és azokat a történelmi ferdítéseket, amelyeket később az emigránsok a külföldön terjesztettek.

A kiváló tanulmány egyes részleteit alább közöljük.

„1919 március 17-én Budapesten először írt Agoston Péter, későbbi külügyi népbiztos helyettes a Munkáskönyvtár című könyvsorozat 26. füzeteként kiadott könyvéhez, melynek „A háboru okozói“ címet adta. Amikor a könyv piacra került, ellen véleményemmel nem találkozhatott, — mert hiszen pár nappal az első keltezése után kezdetét vette az ugy nevezett Tanácsköztársaság uralma, melynek első teendői közé tartozott volt az is, hogy a sajtószabadságot teljesen megszüntetve, csakis a kommunista propaganda eszközeinek engedte meg, hogy gondolatokat sajtó útján kifejezzenek és terjesszenek, — természetesen kizárólag e propaganda szolgálatára és céljára érdekében. Birálat s ellensúlyozó vélemények nélkül, szabadon érvényesülhetett tehát olvasói táborában ennek a könyvnek minden mondata, tanítása.

A könyv módszere, egyoldalúsága ferdítései, céltartossága azonban szükségessé teszik, hogy visszatérjünk birálatára, foglalkozzunk vele.

A könyv első sorban a bukott rendszer hibáira mutat rá, sok helyen figyelmen kívül hagyva az ántántbeliek szerepét.

A könyv két részből áll. Az egyik a hatalmak csoportosulását ismerteti; a hármasszövetség, a francia-orosz szövetség, az ántánt kialakulásának történetét adja. A másik rész a háborura való készülődést ismerteti a világháboru előtt és közvetlenül a világháboru kitörésekor.

A hatalmak csoportosulásának a történeténél Agoston célja csak az volt, hogy az osztrák-magyar monarchia külpolitikáját hibásnak tünesse fel, minden cselekményben bünyöséget mutasson ki s ugyanilyen történelmi kritikában részesíthesse az osztrák-magyar birodalom szövetségesét is, a Német Birodalmat, — vagy mint ahogy előszeretettel emlegeti: a Kaisert. Fejtegetései során bebizonyítja ezzel szemben, hogy mindaz, amit az utóbbi fél évszázad alatt az ántántban egyesült hatalmak külön-külön tettek, annak mindig megvolt az érthető, elfogadható mentségre nem szoruló, természetes oka. Nem kell hangsúlyoznom, hogy

ez egyoldalú fejtegetéseket ferdítések, hamisítások és ami a legveszedelmesebb, elhallgatások tartják.

Célzatos és alaptalan az a kijelentése, hogy a Monarchia kormányának szelleme a fegyveres hódításra való készség volt. Indokolásul arra hivatkozik, hogy a Monarchia a Hohenzollernekkel szövetkezett. De hogy mit és hol akart hódítani a Monarchia, azt elfelejtette felsorolni és elhallgatja, hogy a Monarchia a németekkel való szövetségben nem a hódító politika támogatóját, hanem az önvédelem erősítőjét kereste. Egyébként Agoston maga is kénytelen elismerni, hogy az osztrák-magyar Monarchiának Németországgal való szövetsége sok tekintetben természetes volt.

Agoston gondosan ügyel arra, — hogy mentegesse az ántánt-államokat politikájuk miatt. Így kiderül szegény Franciaországról, hogy e köztársaság nem „kereste“ az oroszokkal való szövetséget, hanem csak „belekényszerült“. Persze, a szociálista és kommunista olvasóközönség előtt igazolni kellett a köztársasági francia kormányt a cárral való barátságosságában.

A szociálisták előtt ellenszenves cári uralom külpolitikáját, illetve annak hibáit csaknem elfelejtjük — Agoston könyvét olvasva, az orosz külpolitikát olyan kedvező színben ismerteti. Szerinte a cárizmus külpolitikájában demokrata volt. A bal kán álamok önrendelkezési jog alapján való felszabadulása, illetve felszabadítása az orosz külpolitika demokrata irányát bizonyítja. Felejtí Agoston azt a demokráciát, amely az orosz külpolitikában nyilvánult akkor, amikor 1848-49-ben mi magyarok akartuk érvényesíteni önállóságunkhoz való jogunkat. Igaz, hogy a mi esetünk más, mert mi a központi hatalmakhoz tartoztunk és a könyv célja a központi hatalmak befekettítése. Szegény Oroszország — mint Agoston írja — a világtegekhez kapuval nem rendelkezett. — Ilyennek megszerzése iránt folytatott küzdelmek érthetők és természetesek, — mert Oroszország az ántánt állama.

A könyv második része a militarista törekvéseket ismerteti. Az első rész ismertetése után nem meglepő, ha kijelentjük, hogy Agoston szerint a világháborura — mondhatni — csak a központi hatalmak készültek, szegény ántántbeliek csak a központi hatalmak fegyverkezése után igyekeztek felszerelésüket megfelelő módon pótolni.

A könyv figyelmes elolvasása tulajdonképpen arra a konkluzióra vezetne, hogy a világháboruért a központi hatalmak felelősek, de ezek közül Németország különösen, mert a Monarchia kisebb jelentőségű nagyhatalom volt, amely a német kormány céljaihoz alkalmazkodott.

A felelősség kérdése a világháboru illetőleg óriási probléma történelmi szempontból.

Ma már azonban háborus felelősségünk kérdése nagyjában javunkra

elődött. Ma már csak elfogult vélemény nem ismeri el, hogy a világháboru megindításában a magyar állam, illetve a magyar kormány volt legkevésbé részese. Ma már mindenki ismeri, hogy azon a koronatanácson, amelyen a háboru megindítását tárgyalták, éppen a magyar állam, a magyar kormány részéről, sőt éppen a megindításért felelőssé tett gróf Tisza István beszélésében hangzott el az egyetlen tiltakozás.

Ma már más felelősség felett elnélkednek. Azok felelősségéről van ma már szó, akik az igazságtalan béheszerződéseket kényszerítették a legyőzött államokra és akik ezáltal a

gazdasági újjáépítést és ezzel a konszolidációt Európában hosszú időre bizonytalanná tették. Ezeknek a felelőssége is tisztázásra vár, mert a történelem a felelősséget tekintve a társadalmi rend alapjának, — még Agoston Péter szerint is. A békeszerződések hibáért pedig nemesak azok felelősek, akik azokat diktálták, hanem talán még fokozottabb mértékben azok is, akik erre őket buzdították, nekik eleve igazat adtak. Ezek közt a felelős agyének között tartózkodunk Agoston Péter nevével is, aki ebbe a díszes névsorba egyéb közéleti szerepén kívül tisztán a most tárgyalt könyve alapján is bejutott volna.

Küldöttség megy a kormányzóhoz és a kormányhoz kérni a debreceni egyetemi építkezések teljes befejezését

Milliárdos hiábaváó kiadást okoz az építkezés félbemaradása

A debreceni gróf Tisza István Tudományegyetemnek a városon kívüli elterülő Nagyerdőben elhelyezett klinikatelepe súlyos pénzügyi gondokkal küzd. Ugyanis a Nagyerdőn épült gazdasági objektumok, a hatalmas kazán, a saját áramfejlesztőtelep az egész komplexum elgondolásakor az összes klinikai épületek üzemének kiszolgálására terveztettek.

A városon kívüli klinikatelep építkezése azonban félbemaradt és így teljes klinikai üzemre berendezett melléképületek és ezeknek a felszerelése a széttagozódás következtében a klinikáknak csupán egy részét látják el. — Így például az óriási kazán csak a nagyerdőbeli épületek fűtésére használható, a városi objektumok fűtése külön kiadást jelent. Ugyancsak ez a helyzet a világítás kérdésével is, mert az ezer lóerős áramfejlesztő dinamó járatása nem áll arányban a ténylegesen fölhasznált árammennyiséggel, hisz a csonka klinikatelepnek mai helyzetében egy száz lóerős dinamó teljességgel megfelelne.

Egyrészt tehát az a körülmény, hogy a teljes klinika üzemének el látására elegendő berendezkedések üzemeltetésével kényszerű pazarlást folytatnak, — másrészt az, hogy ehhez az évről-évre előálló effektív veszteséghez még a városon elhelyezett intézetek különkiadásai is hozzájárulnak, igen súlyos helyzet elé állította az egyetemet.

A klinikai telep összes építési költségei tizenkét millió aranykoronát tesznek ki, ebből kilenc milliót Debrecen városa maga adott. A klinikáknak teljes felépítéséhez, a gazdaságos központosítás végrehajtásához még újabb hárommillió aranykoronára volna szükség.

Baltazár Dezső református püspök akciót indított ebben a kérdésben.

Az egyetem tanártestülete s Debrecen város vezetősége csatlakozott Baltazár püspök akciójához és küldöttségileg fogják felkeresni Horthy Miklós kormányzót, gróf Bethlen István miniszterelnököt és gróf Klebelsberg Kunó kultuszminisztert, akinek támogatását kéri ki majd arra nézve, hogy a debreceni egyetem építkezése az eredeti elgondolás szerint befejeztessék.

Hir szerint gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter legutóbb Inkepusztán gróf Bethlen István miniszterelnökkel folytatott megbeszélésén során már pártolólág előterjesztette a debreceni egyetem ügyét, úgy hogy az építkezések befejezése s az ezzel járó tetemes megtakarítás most a pénzügyminisztérium állásfoglalásától függ.

Sebészek nagygyűlése Debreceni sebészek is tartották előadást

Budapest, szeptembe 10. A Magyar Sebésztársaság 12. nagygyűlését ma reggel nyitották meg nagyszámu sebész jelenlétében. Vidákovics Kamil dr. szegedi sebészprofesszor elnöki megnyitójában a sebészet fejlődését ismertette filológiai szempontból. Majd elparentálta a mult év óta elhunyt sebészeket.

Orsós Ferenc dr. (Debrecen) a csontvelő szerkezetéről és élettanáról tartott előadást többek között. A második tudományos ülésen délután az általános sebészet köréből tartottak előadásokat, így többek között Hüttl Tivadar (Debrecen) és Loeszl János dr. (Debrecen).

Smith főbiztos jelentését Genfben tudomásul vették

A cseh delegátus nyilatkozata

Genf, szept. 10. A mai bizottsági ülésen délután Smith népszövetségi főbiztos előterjesztette jelentését Magyarország pénzügyi helyzetéről — Fejtegetéseit kiegészítette Valló Lajos miniszter Magyarország képviselője és Nogar Franciaország képviselője. Egyértelműleg megállapították, hogy a valuta stabilizálása maga után vonta az ország pénzügyeinek talpraállítását. — A cseh delegátus kijelentette, hogy kormánya üdvözlöi Magyarország gazdasági viszonyainak fel-

épülését, mert ez előmozdítja a két szomszéd közötti jó viszonyt. Ezután megválasztották az előadókat Magyarország pénzügyi talpraállítása ügyében. Loucheur lett (Franciaország) az előadó.

Délután 5 órakor a nemzetek szövetségének tanácsa ülést tartott, amelyen a pénzügyi bizottság rövid jelentése után Smith magyarországi főbiztos jelentését tudomásul vette, mire az osztrák kérdés tárgyalására tértek át.

Ki kell küszöbölni a bizalmatlanságot és félelmet...

Uj nemzetközi erkölcsöt hirdet Chamberlain Genfben

Genf, szeptember 10. A népszövetségi közgyűlés mai délelőtti ülésén Chamberlain angol külügyminiszter megtartotta nagy feszültséggel várt beszédét. Amikor a szónoki emelvényre lépett, hosszantartó taps üdvözölte, amelyben az egész Ház részt vett. Chamberlain felemlítette azokat a rendkívüli eltéréseket, melyek a népszövetségben képviselt nemzetek között fennállanak, majd hangzott, hogy milyen nehézségekkel jár egy olyan szerv megteremtése, amely valamennyi érdeket kielégítené.

Anglia azt a célt követi, amit a népszövetségi közgyűlés is maga elé tűzött. Ez a cél: A leszerelés, a biztonság érdekében és a biztonság

döntőbírói szerződés révén. A döntőbírói bizottság és leszerelés alapján állunk mi valamennyien — mondotta — mert csupán ezen az uton lehet egy új nemzetközi erkölcsöt megteremteni. Ki kell küszöbölni a bizalmatlanságot és a félelmet, amely ma a népekre neheztel. Anglia nem akar semmiféle új szövetséget egyik vagy másik hatalom ellen és a leghatározottabban elítéli, hogy a hatalmakat továbbra is az irigység szenvedélye tüzezi.

Chamberlain után még Under svéd külügyminiszter szólalt fel, aki azt a reményt fejezte ki, hogy Németország csakhamar belép a nemzetek szövetségébe.

Puskás Jenőt a debreceni Tábla is elítélte Fényes Endre ügyvéd által indított pörben

Fazekas Sámuel hírlapíró, a miskolci Reggeli Hírlap felelős szerkesztőjének nemzetellenes bűnügyét 1923 őszén tárgyalta a debreceni törvényszék. Fazekas Sámuel védője: dr Fényes Endre ügyvéd volt, akinek védőbeszédéről Puskás Jenő, a debreceni Fehér Újság volt szerkesztője, ebben az időben pedig a miskolci Magyar Jövő felelős szerkesztője vezércikket írt, melyben úgy nyilatkozott Fényes Endre ügyvédéről, hogy „más országban őt ilyen védelemért megbotoznák“.

Ezért dr Fényes Endre feljelentette Puskás Jenőt becsületsértés és rágalmazás miatt. A miskolci törvényszék ebben az ügyben úgy ítél-

kezett, hogy bűnösnek mondotta ki Puskás Jenőt becsületsértésért és rágalmazás vétségében s ezért őt ötszáz ezer korona pénzbüntetésre és a perköltségek kifizetésére ítélte.

Az ügy felebbeszéd folytán tegnap került a debreceni ítélő tábla elé, a mely Oláh Miklós táblai tanácselnök elnöklété mellett tartotta meg a felelősségi főtárgyalást.

A perbeszéd elhangzása után a Tábla helybenhagyta a miskolci törvényszék ítéletét. Az ítéletben dr Fényes Endre jogi képviselője: dr Fényes Jenő megnyugodott, ezzel szemben Puskás Jenő semmisséget jelentett be a Kuriához.

Fogházbüntetésre ítélt iskolaigazgató

Öt hónap egy újságíróért

Budapest, szept. 10. Székely Nándor izraelita polgáriskolai igazgató a „Múlt és Jövő“ 1923. február második számában „Miért kell rendtörvény“ címen cikket tett köze, amelyben egyebek között olyan tény állások foglaltattak, hogy Magyarországon mindenki fegyvert foghat és megölheti a zsidókat, ugysis kegyelmebe részesül. Sőtét színekkel csepett a hazai közbiztonsági viszonyokat és azt állította, hogy a vagyoni és fizikai biztonság tökéletesen hiányzik az országból.

A magyar nemzet és magyar állam megbecsülése ellen elkövetett vétség címén indult meg ellene az eljárás és az elsőfokú bíróság 10 hónapi fogházbüntetésre ítélte.

A kir. ítélőtábla helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. A kuria a semmisségi papaszokat elutasí-

totta, ellenben az alsó bíróságok ítéletét hivatalból megsemmisítette s Székely Nándort 5 hónapi fogházbüntetésre és 300.000 korona pénzbüntetésre, továbbá 3 évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet indokolásában a kir. kuria azt mondja, hogy az írónak vagy újságírónak szabad a multat és a jelent szembeállítani, szabad abból következtetéseket levonni, de ennek az a feltétele, hogy az írók igazak legyenek és híven tükröztessék vissza a viszonyokat. Atrocitások előfordulnak mindenütt, de nem lehet azt állítani, hogy ezeket a hatóság támogatja, vagy hogy ezeket a megtámadottakat a hatóság nem védi. A vádlott tulzotlan, egyoldalúan ferdtve tárta fel a hazai viszonyokat.

Az ítélet kihirdetésekor a vádlott

nyasszonya sírógörcsöket kapott és a tárgyalás után órákig félálisan sírdogált a tárgyalóterem előcsarnokában.

Bethlen miniszterelnök hétfőn veszi át hivatalát

Vass miniszter szabadeágra megy — A szocialisták nem tudják összehívni a Házat — A nagyszakácsi osoda ügyében megindult vizsgálatot maga a belügyminiszter vezet

Budapest, szeptember 10. A miniszterelnök Inke-pusztáról már elutazott és az már bizonyos, hogy szombaton érkezik meg a fővárosba. A megérkezés időpontja azonban még nincs megállapítva, azért, mert a miniszterelnök Inke-pusztáról autótúrára indult, amelynek során felkeresi barátait. Így például most Győrvarmegyében Hédevárról tartózkodik, ahol Khuen-Héderváry Károly gróf vendége. Valószínű, hogy a miniszterelnök a holnapi napot Bólatelepen Ripka Ferenc főpolgármesternél fogja tölteni és szombat délelőtt folytatja útját autóján Budapest felé, ahova az esti órák felé érkezik meg.

A miniszterelnök hivatalát hétfőn veszi át és akkor Vass József népjóléti miniszter felmentést kap a miniszterelnöki teendőktől.

A népjóléti miniszter hétfőn több heti pihenésre a fonyódi Bólatelepre utazik, ahova őt Ripka Ferenc főpolgármester meghívta.

A szocialisták által kezdeményezett Házösszehívás ugylátszik teljes kudarc előtt áll, mert a kereszt-

tényszocialistapárt, a fajvédők, An drássyék, valamint a Meskó Zoltán-féle kisgazdapárt sem írják alá a Ház összehívását kérő ívet. Ennél fogva politikai körökben most teljesen lehetetlennek tartják, hogy a szocialisták a szükséges 50 aláírást össze tudják hozni. Ők maguk sem számítanak többre, mint 40-42 aláírásra.

A belügyminiszter, aki maga vette kezébe a nagyszakácsi eset ügyét, intézkedett, hogy mielőbb hivatalos megbízható adatok legyenek hírtokában és hogy teljes világosságot derítsenek a sajnálatos ügyre. A belügyminiszter, mint értesülünk, ma táviratban magához rendelte a megye főispánját és alispánját, hogy személyesen hallgassa meg azokat az intézkedéseket, amelyeket a nagyszakácsi ámtás leszerelésére és a nyugalom helyreállítására eddig tettek. A belügyminiszter maga kívánja ellenőrizni a vizsgálatot és megállapítani, hogy a vizsgálat adatai szerint kit terhel a felelősség az események elfajulásával.

Hevesi Simon főrabbi éles beszéde a cionizmus ellen

A magyar zsidóság országos értekezletének határozata, amellyel élesen szembefordul a cionizmussal, a közvélemény széles rétegeiben ma is élénk szóbeszéd tárgya.

Az országos értekezleten a kongresszusi zsidóságnak több nagy hitközsége és községkerületi vezetősége vett részt. Mezey Ferenc, az Izraelita Országos Iroda alelnökének indítványára az értekezlet elhatározta, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz memorandumot intéz, amelyben a numerus clausus, a „zsidóság és a magyarság eme szegényföltje ellen és a numerus clausus intézményének további fentartása ellen tiltakozását jelenti be és sürgeti a káros intézmény eltörlését.“

Ugyancsak Mezey terjesztette be a határozati javaslatot a cionizmus kérdésében. A javaslat szerint az országos értekezlet szövegeze le egyrészt a magyar zsidóság hazafiságát, másrészt azonban jelente ki, hogy egyes palesztinai intézmények támogatását humanitárius és kulturális téren szükségesnek tartja.

Hevesi Simon dr főrabbi beszédében kijelentette, hogy a cionizmus számára a magyar zsidóságban nincs

meg sem a hajlandóság, sem a talaj. — Ez történelmileg kialakult nézete a magyar zsidóságnak és semmi ok sincs arra, hogy eltérjen ettől, legkevésbé a bécsi cionista kongresszus után, amely megmutatta, hogy a cionizmus igenis politikai probléma. A cionizmusnak radikális többsége követeli a nemzetiségi deklarációt. A főrabbi rámutatott arra, hogy Mezey Ferenc volt az, aki megakadályozta, hogy a magyar cionista szervezetnek törvényes alapszabályai legyenek. Nincs szükség sem arra, hogy a hazafiságról nyilatkozzanak, sem arra, hogy a cionizmust támogassák. A cionizmus nemzetiségi kérdés. A magyar zsidóság hazafisága nem opportunizmus, hanem tény, amellyel számolni kell. A magyar zsidóság tisztában van önmagával, nincs szükség semmiféle nyilatkozatra, javasolja, hogy a cionizmus kérdését vegyék le a napirendről.

Viharos helyeslés kísérte a főrabbi szavait, amire Mezey elnök visszavonta indítványát és a cionizmus kérdése ezzel le is került a napirendről.

Orth György legalább egy fél évig harcolt

Budapestről jelentik: Déli egy óra kor vitték Orth Györgyöt a Parkszanatórium műtőjébe, ahol új kötést kapott és ismét megvizsgálták sérült bal térdét.

Munkatársunk a vizsgálat után beszélt Barón tanárral, Orth régebbi kezelőorvosával, aki szintén megvizsgálta a harcképtelen játékost.

— A vizsgálat eredménye alig hoz változást eddig alkotott véleményemben — mondotta Barón tanár. Az már bizonyos, hogy Orth térdé-

ben szalagszakadás történt, ennek gyógyítására legmegfelelőbbnek a régi, természetes gyógymodot tartom. Nézetem szerint műtėti beavatkozásra nincs szükség, a sérült térd onélkül is rendbe jön egy félesztendő kezelés után.

Orth, a magánember legalább egy félesztendő pihenésre kényszerül. — Hogy Orth, a futballista visszanyerje a játék lehetőségét, itt egy nagy kérdőjel áll előttünk.

Kavéházban, vendéglőben, fodrásznál követelje mindég a Debrecenit.

Repülőkatasztrófa két halottal a szombathelyi repülőtéren

Szombathely, szeptember 10. Ma reggel fél hét órakor a szombathelyi repülőtérről felszállott egy kétüléses iskolarepülőgép Ond László pilótával és Faragó Pál csendőrfő hadnaggyal, mint utassal. A gép a repülőter közelében nyolcszáz méter magasságból ismeretlen okból lezuhant és mindkét utasa szörnyen halt. A baleset okának kiderítésére a légügyi hivatal azonnal vizsgálata indított. Nem valószínű, hogy a baleset a pilóta hibájából származott volna, Ond László mint rendkívül ügyes és tapasztalt pilóta volt ismeretes.

A muzeumi bizottság ülése

A városi muzeum és közművelődési könyvtár felügyelő bizottsága tegnap dr Csűrös Ferenc tanácsnok elnöklése mellett népes ülést tartott. Nagy meglepéssel vette tudomásul a bizottság Lőkövits Artur muzeumi igazgató jelentését a muzeum tisztviselőinek az elmúlt nyári harmadfél hónap alatt végzett működéséről és az elért gyarapodásról. Széles körben élénk érdeklődést váltott ki az Ondód-pusztai hun-avarkori temetőben kezdett sikeres ásás, a melyet hamarosan folytatni fognak. A vidék őstörténelmi emlékeinek tanulmányozása, lelőhelyek megfigyelése végett Zoltai Fülkereste a nyirbáthori csuesiveskori templomokat, a prödi, tedeji halmokat, Ecsedi többször járt a Tiszánál a halászléletet vizsgálni; megnézte a bécsi, müncheni, nürnbergi világhírű muzeumokat. Helyesléssel fogadta a bizottság dr Ecsedi István könyvtár igazgató jelentését is a közművelődési könyvtár működéséről és arról a szándékáról, hogy a már kész katalógust az olvasóközönség használatára és kényelmére hamarosan ki nyomtatja, 15.000 koronáért áruba bocsátja. Végül a bizottság a hazai régészet, különösen pedig a városi muzeum jövőbeli fejlődésének érdekében egyhangúlag és a legmelegebben pártolja Sőregi János muzeumi segédörnek az iránt beadott kérelmét, hogy a tanács és törvényhatósági bizottság őt a bécsi egyetem tavaly megkezdett, de a Déri muzeum anyagának agnoszkálása, leltározása, kezelése és hazaszállítása munkájával megakasztott muzeológiai tanulmányainak befejezéséig végett tíz hónapra ismét szabadságot adjon. A közoktatásügyi miniszter e végből Sőregit a bécsi Collegium hungaricum egyik állami alapítványi helyére a debreceni egyetem bölcsészeti karának előterjesztésére — már ismét fel is vette.

Kitüntetett élelmentő

Budapest, szeptember 10. A kormányzó a miniszterelnökhelyettes előterjesztésére Kőnczey Gyula fiatal realgimnáziumi tanulónak, aki két ember életét saját élete veszélyeztetésével megmentette, a magyar bronz érdem-éremet adományozta.

Olcsó házak

A város legszebb helyén 180 millióért ház eladó, 5 szobás beépített lakással.
4 szobás beépített családi ház 130 millió.
Gazdálkodóknak 2 szobás átadandó lakással 75 millió korona.

Nem telepen v. külvárosban, hanem bent a városban.
Értékesei STEINER JOZSEFNÉL
Fiac ucca 19. II. emelet.
TELEFON 624. TELEFON 624.

Nem ad ki a ref. egyház semmiféle templomi tárgyat a Kistemplomból

A városi muzeum beadványt intézett a tanáchoz, melyben kérte, miszerint irjon át a városi tanács a presbiteriumnak az iránt, hogy ha a Kistemplomot lebontanák, adják át a muzeumnak azokat a templomi tárgyakat, amelyeknek muzeális értékük van.

A muzeum által kért tárgyak közt szerepel a szószék koronája, amely asztalos remek a régi időből, az Ur asztala, a karzat egyik koszorúja és oszlopfeje, amely mind alkalmas a muzeum megőrzésére.

Illetékes egyházi körökben kijelentették, hogy ez a kérdés teljesen hiábavaló, mert hiszen abban az esetben, ha új templom épül is a régi helyén, akkor is a nagy kegyelettel őrzött tárgyakat az egyház az új templomban helyezi el, amely természetesen sokkal méltóbb helyen lesz itt, mint a muzeumban. A történelmi tradíciót ezek a tárgyak magukon viselik és az új templomban fenségesen fognak majd festeni a régi patinával bíró emlékek.

Az emlékek átadásáról annál kevésbé lehet szó, mert a ref. egyház

kebelében mindjobbban erősödik az a felfogás, hogy nem is kell lebontani a Kistemplomot. Az egyház vezetősége előtt ugyanis új szakértői vélemény fekszik, amely azt mondja, hogy a Kistemplom lebontása szükségtelen. Az épület olyan erős, hogy bizonyos átalakítással, az oszlopok eltávolításával még 50—100 évig is használható lesz a templom, az összeomlás legkisebb veszélye nélkül. A veszedelmet csak az oszlopok kápezik benne; ezeket pedig könnyen lehet eltávolítani és a mennyezet alá gerenda-szerkezetet tehetnek, vagy pedig vasbeton szerkezettel látnák el. Az egyház már csak azért sem mondhat le a történelmi becsü szószékről, mert abban számos híres prédikátor hirdette az igét és igen sok történelmi emlék is fűződik ehhez a szószékhez. Az egyház méltányolja a muzeum gondos figyelmét, amely a tárgyak megőrzésére vonatkozott, azonban természetesen a presbiterium a város által hozzáintézendő kérést semmi körülmények között nem teljesítheti.

Felnöttek továbbképző esti tanfolyama

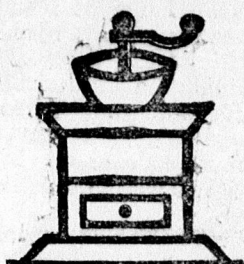
Lapunkban hirt adtunk arról, hogy a Kereskedő Társulat legutóbbi iskola-felügyelőbizottsági ülésén elhatározta a háboru alatt szünetelt felnöttek esti továbbképző tanfolyamának az 1925—1926. évi iskolai évben való megnyitását. A tanfolyam iránt, amelyen szeptember hó végén megkezdődnek az előadások, eddig is nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg. Ez az érdeklődés határozottan indokolt és igazolja azt, hogy egy erkölcsi testület által fenntartott, megfelelő szakképesítéssel bíró tanárok által irányított ily tanfolyamnak milyen hézagpótló fontossága van, különösen olyanokra nézve, akiknek eddig vagy nem volt módjuk, vagy lekötött napközi elfoglaltságuk miatt nem szakíthattak időt a közgazdasági, a kereskedelmi életben feltétlenül szükséges szakismeretek elsajátítására. E tanfolyamon — mint már közöltük. — a könyvvitel, ke-

reskedelmi levelezés, kereskedelmi számtan, földrajz, áruismereti tárgyak taníttatnak 9 hónapon keresztül.

De módot nyújt a vezetőség arra is, hogy ha valaki a hallgatók közül pusztán csak egyiket tárgyat, pl. számtant, vagy kereskedelmi levelezést akar tanulni, úgy csupán ezen tárgyakra iratkozzék be. A továbbképző anfoljam keretén belül szintén az esti időben speciális tanfolyamok létesítenek a magyar-német gyorsírásból és gépirásból. Ezen tárgyak tanulmányi ideje azonban csak 3 hónap lesz. Tekintettel arra, hogy az érdeklődők száma jelentékeny, ajánljuk az érdekelteknek, hogy a továbbképző és mindkét nembeli hallgatók számára létesítendő tanfolyamokra minél előbb jelentkezzenek a tanfolyam igazgatóságánál, Kálvin-tér 2. sz., hivatalos időben d. e. 11—12 óráig.

Pénzéért

joggal a legjobbat követelheti. Ne tegyen tehát költséges kísérleteket, hanem maradjon meg régi jelszava mellett:

En csak a valódi „Francik kávépátlék”-ot a „kávédaráló” védjeggyel veszem.

Vakmerő kasszafurás

Budapest, szeptember 10. Ma éjjel Láng Árpád kerékpárnagykereskedő Teréz körut 3. számú üzletéből a fal kibontása után ismeretlen betörők feltörték a pénzszekrényt és onnan 50 millió koronát elloptak. A nyomozás alkalmával talált ujjlenyomatok, valamint a kasszafurás technikája alapján a detektívek rövidesen megállapították, hogy hirdett és régóta körözött betörők követték el a vakmerő betörést. Az elmúlt héten több ilyen betörés történt a fővárosban s a rendőrségen ebből arra következtettek, hogy az európai fővárosok jól ismert kassza furóinak egy része most átmenetileg Budapestre helyezte át működésének színterét, egyelőre azonban nem nagy eredménnyel, mivel a legutóbb történt tíz kasszafurás közül kilenc eredménytelen maradt és csak a mára virradó éjszaka elkövetet legújabb betörés sikerült.

Magyar atléták győzelme Bécsben

Bécs, szept. 10. A mai nemzetközi atletikai mérkőzéseken a 400 méteres futást a magyar Kurucz nyerte meg a francia Joune előtt 50.8 mp. alatt. — A 200 méteres futásban első lett a magyar Hajdu 22.9 mp. alatt. Félméterrel mögötte Ritter Bécs, 1 méterrel utóbb 3. Judet (Franciaország). — A távolugrásban a néger Czatir (Páris) győzött 7.35 méterrel. — Ugyancsak Czatir nyerte meg a 100 méteres futást is 11 mp.-vel. — A 800 méteres futásban első lett a francia Barathon 1.55 perces új francia rekordjával, a második lett a bécsi Marh 1.56 perces osztrák rekordjával. — Az 1500 méteres síkfutásban Barathon lett az első 4.12 mp. alatt. — Az 1000 méteres futást a francia Caudet nyerte meg, megelőzve honfitársát Norlandent. Az olimpiai stafétát a franciák nyerték meg 3.29 mp. alatt. A második lett a VAC 3.30 mp.-vel.

Most olcsón vehet

a Lipcsei szörme-házban

Kohn Sándor szücsmesternél, Bika-szálló (József kir. h.-u.)

Szörmebundákat || gyermekkabátok
mériék szerint || olcsóbb a posztónál.

Valódi szörmebojók 320.000 K-tól feljebb
Szörmék nagy raktára. Darabonkénti eladás 60.000 K-tól

Faputtonok és vedrek kaphatók

Sesztina Lajos cégnél DEBRECEN
Piac ucca 23. sz.
Borpresek, bornyomószákok s mindennemű vasárúrok átadó raktára.

Elsőrendű kelenyve-üzlet !! Kardos László cégnél

LEANY és FIU INTEZESI előírás szerinti
Debrecen, Kossuth-u. 9
Papírok, Matracok készen és Alapítási év 1831.
rendelésre nagy választékban. Határozott árak!
Kiváló anyagok! Szakszerű kiszolgálás!

Boros hordók

új és használt mélyen leszállított árban kaphatók.
Üz. hr. Györfly Miklósné
ördő gyárban, Nap ucca 4. szám
JAVITÁST VALLALOK Telefon 12—3

Valamit a divatnőkről

Es most, amikor már elmondhatom, hogy a világ összes dámái elvonultak előttem, talán bátor vagyok egy olyan problémát fejtegetni, amibe egy pár tudósunk már megbolondult. — „Minden ország talpköve a tiszta erkölcs.“ Hát ezt már békeidőben gyakran hangoztatták újságjaink, szónokaink és erkölcsrendészeink. De az operett-kómikusok is kikezdtek ezt a mondatot és gyakran hangoztatták felénk a szinpadról is ez a mondat, nyakatekert németes kiejtéssel, hogy „Minden ország talpköve a tiszta irkiles“ és mi aztán jót kacagtunk kedves színésznőnkön. Pedig hát nem is olyan kacagni való dolog ez. Most, amikor már jól megszanáltak bennünket vagyon dolgában s most, amikor üres zsebekkel vágtatunk a sok rossz ember között az utcán, talán érdemes volna végre családunkkal is törődni egy kicsit és alaposan megszanálni az erkölcsöket is ebben az országban. Ne a színházon kezdjük el, sem pedig a festőművészeink alkotásain, hanem kezdjük ezt a csirájánál. Nagyravágyó emberek és nők mindig voltak és lesznek a világon, az emberi önzés ellen fölöslegesen vennék fel a harcot. De most nem az átlagemberekről akarok beszélni, hanem a megbolydott, nagyzási hőbortban szenvedő, beteg agytekeresű alakokat tartanám szükségesnek kigyógyítani szerencsétlen betegségükből. Hát először is van Budapestnek egy pár színházi újságja, akik odáig vitték a színész-kultuszt Magyarországon, hogy a művészek legintimébb dolgait kitergetti a nagyrövidű közönség kegyes színe elé. Nívótlan alakok pénzen megfizetett hirdetések ezek a sorok, mert az igazi művész vagy művésznő irtózik a dobpergészterü és harsonázó reklámoktól. Persze a közönség kézpénznek vesz minden hirt és ha Kovács Erzsébet kisasszony azt olvassa kedvenc lapjában, hogy Agteleki Prűtyüke eton frizurát hord, akkor egész biztos vagyok benne, hogy Kovács kisasszony legközelebb már eton hajviselésben fog megjelenni a korzón. — A nők uniformizálják arcukat, pirosra festik szájukat, feketét húznak a szemük alá és fehérre mázolja arcbőrüket. Ebben a versenyben osak a csunya nők járnak jól, mert a széparcuk hozzácsunytják magukat ezekhez a kifestett bábokhoz. Ha valaki akár milyen csekély dolog miatt is — mondjuk egy — népszerű lesz, szóval foglalkoznak vele az újságok, a mi hölgyeinkkel már birni nem lehet, minden hiúságukat háttérbe szorítva törlik magukat koszoros barátunk ismeretsége után. De tegyük fel, hogy koszoros barátunk közben otthon felejté lovagi kardját és sikasztani batorodik, vagy mondjuk koszoros barátunk otthon felejté a hangját és már nem dalolja olyan szépen még koszorosabb költőnk százszor elesépelet émelegős melódiáit, hát bizony akkor először a művész ur törlik le és azután öngyásága. De ha véletlenül öngyásága még egy férjurrammal is súlyosbitva van, „minden megtudás esetén“ még öngyáságát ki is rugja, ha van egy kis izlés a barátunkban. És akkor marad a művész ur, de már nem öngyásága számára. És ezt higyjék el nekem hölgyeim, hogy ez így van, mert itt szokták elszámítani magukat. Természetesen a mai fiatalság aztán irtózik a házasságtól és bizonyos tekintetben igen jogosan is. A strandfürdők izléstelenségein keresztül a bálterem erotikus táncáig, csak intő példát mutat egymásnak a mai fiatalság, hogy nem egymásnak teremtetten a jó Isten őket, főleg házasságról szó sem lehet. És még valamit... Ez a komiszkodás külföldön nem létezik. Higyjék el!... (Carry.)

Kik tizennek legtöbb adót Debreczenben?

Most tették ki közszemlére azoknak a polgároknak a névsorát, akik Debreczenben a legtöbb adót fizetik. A névjegyzék a polgármesteri hivatalban bárkinek rendelkezésére áll. A jegyzékben foglaltak ellen esetleges felszólalások megtehetőek.

A névsor egyébként a következő:

Név	Adóösszeg
Steinfeld István földbirt.	163.800.885
Rickl örökösök földbirt.	90.920.550
Harstein István földbirt.	74.119.840
Gyarmathy István földb.	62.964.365
Reichmann Vilmos szeszk.	58.046.645
Richten Gedeon földbirt.	54.348.610
Wolf Lipót fia szőlőterm.	51.682.510
Klein Samu téglagyáros	49.102.660
Schwartz Lajos cipőker.	48.788.700
Weisz Albert terményker.	48.000.000
Kun Antal földbirt.	45.457.935
Dr Hadházy Zsigmond főis.	44.501.455
Bosznay István ruhaker.	43.312.500
Kontsek Kornél ruhaker.	42.538.070
Kroh Vilmos rőfös ker.	42.184.485
Ifj Balogh István fölbirt.	41.820.000
Ungváry József földbirt.	39.133.395
Mihalovics Jenő gyógyszer.	37.830.498
Révész Lajos textilker.	36.976.650
Fodor Lipót szemf. gyáros	36.933.750
Schlachta János vasker.	36.395.000
Bleyer Mór birtokos	34.606.785
Idő Kardos László keresk.	34.569.355
Csanak Jenő birtokos	34.457.535
Schreiber Lajos birtokos	34.412.995
Weinberger Lajos birt.	33.784.130
Horváth Gábor hentes	33.572.575
Kovács Gyula fakiterm.	33.319.930
Bernfeld Samu rőfös ker.	32.951.840
Benkő János őrnagy	32.789.755
Ungerleider Gábor malomt.	31.623.265
Waltner Samu kereskedő	31.349.000
Halmágyi Samu kereskedő	30.599.875
Nyilás István birtokos	30.331.950
Sesztina Jenő vaskeresk.	30.288.453
Franck Sándor keresk.	29.849.715
Marx János pékmester	29.307.735
Kaszanyitzky Andor ker.	28.247.313
Kenyeres Károly birtokos	27.631.817
Wiener Adolf kereskedő	27.539.650
Jóna István földbirtokos	26.174.315
Polgáry József birtokos	25.703.230
Schwartz Dóri birtokker.	24.444.000
Gódy István birtokos	24.312.875
Gódy László birtokos	24.312.875
May Andor igazgató	24.106.000
Goldstein Aladár birtokos	23.995.584
Ungár Jenő bankigazgató	23.788.600
Balogh István földbirtokos	23.749.760
Virágos Lajos birtokos	23.509.505
Id Horváth János birtokos	22.895.398
Molnár Bálint birtokos	22.367.990
Id Kertész Imre birtokos	22.243.725
Dr Magoss György polgm.	22.195.755
Jóna János birtokos	21.396.490
Kovács Aladár vendéglős	21.374.640
Deák István birtokos	21.216.690
Mike János birtokos	20.769.250
Harstein Gyula birtokos	20.611.230
Rózsa Lajos női div. ker.	20.160.000
Weisz Bertalan festékker.	20.071.520
Veréb Lajos börtgyáros	19.477.930
Félegyházi János keresk.	19.435.268
Létay Lajos bankigazgató	19.301.400
Benyátz Emil kereskedő	19.242.515
Nagy Sándor birtokos	18.987.025
Polgáry Miklós	18.570.295
Ekly József birtokos	18.424.425
Gál Ferenc birtokos	18.412.817
Balogh István birtokos	18.150.400
Feldheim Dezső posztóker.	18.090.450
Németh Nándor vendéglős	18.067.000
Nagy József szücsmester	17.823.645
Vásáry László bankigazg.	17.777.000
Eszenyi József birtokos	17.632.145
Versényi Tibor bankigazg.	17.598.000
Geiger Simon bankigazg.	17.293.585
Zöld János birtokos	17.074.880
Harstein Nándor birtokos	16.911.405
Balogh József gazdálkodó	16.662.290

Márton Gyula kereskedő	16.646.225
Szölös Armin igazgató	16.636.310
Dr Kölcsey Sándor ügyv.	16.636.310
Kovács József birtokos	16.239.250
Békés Lajos kereskedő	16.556.933
Idő Birinyi Lajos birtokos	16.116.460
Deák György birtokos	15.898.815
Kardos Zoltán kereskedő	15.825.400
Kardos Gyula kereskedő	15.825.400
Keller József bankigazgató	15.722.800
Idő Mórész Ferenc birtokos	15.097.980
Polgáry István birtokos	14.824.075
Dr Körössy Kálmán ügyv.	14.576.625
Dr Baltazar Dezső püspök	14.342.000

Dr Szabó László ügyvéd	14.158.525
Sebestyén Lajos építész	13.977.000
Tóth István építész	13.953.000
Vásáry József birtokos	13.649.000
Dr Lintner Sándor közj.	13.363.875
Dr Galánffy János közj.	13.182.750
Dr Szotyori N. Kálmán	13.159.070
Dr Czákó Zsigmond orvos	12.478.500
Dr Láng Sándor orvos	12.247.385
Dr Vásáry István főjegyző	12.407.770
Dr Tóth Endre közjegyző	12.180.000
Debreczeny Jenő igazgató	11.312.370
Dr Bruckner Ernő orvos	10.495.970
Jóna Gyula gyógyszerész	9.587.530
Dr Miszty Károly t. főügy.	9.316.800
Dr Debreczeny Barna ügyv.	7.657.982
Dr Pényes Jenő ügyvéd	7.304.850
Dr Hüttl Tivadar egy. tan.	7.250.000

Két szabadlábrahelyezés a pénzhamisítási ügyben

Reich Józsefet és fiát szabadlábra helyezték

A liszkai rabbi ügyében valószínűleg csak szombaton dönt a tábla

Az ismeretes pénzhamisítási ügyben Reich József nyiregyházi lakost és fiát, Reich Jenő borkereskedőt az olaszliszkai esendőrség őrizetbe vette Reich Józsefet, Liszkára kísérték és ott hallgatták ki Reich Jenőt pedig a debreceni törvényszék vizsgálóbírájához, aki nyomban kihallgatta. Mindakét kihallgatás alkalmával kiderült, hogy egyiküknek sincs semmi köze a milliós bankjegyek hamisítási ügyéhez s így még aznap szabadlábra helyezték őket. Reich Jenő egyébként azok ellen, akik a hatóság előtt bele

keverték őt és atyját ebbe az ügybe, rágalmozási pert indít.

Friedlander Hermann rabbi ügyével, illetve a letartóztatása ellen beadott fellebbezéssel még nem foglalkozott a debreceni kir. ítélőtábla. Előreláthatólag csak szombaton kerül döntésre a sor, legjobb esetben ma pénteken, miután a Táblán sok a letárgyalandó ügy. A felfolyomódási ügy aktáit Visley Sándor dr. táblabíró vette kézhez, ő fogja az ügyet referálni a Perjéssy-tanácsban.

A város az Uránia vagy Apolló mozit kéri a minisztertől

Mint ismeretes, a városházán elhatározták, hogy a Csokonai-színház megsegítése érdekében a város mozgó-színház felállítására kér engedélyt. A kérdés sok tárgyaláson ment már keresztül, míg tegnap abba a stádiumba jutott, hogy dr Csűrös Ferenc Debreczen város közművelődési tanácsnoka bejelentette a városi tanácsnak, hogy elkészült a miniszterhez beadandó kérelem, melyben a város mozit kér.

A felterjesztésben részletesen kifejtik azokat az okokat, melyek a kérést támogatják. A város arra az állásponton helyezkedett hogy csak végső esetben fogadják el a mozi-engedélyt a Csokonai-színházban felállítandó mozira, hanem elsősorban az Uránia vagy Apolló színházakat kéri. Csak, ha valami elháríthatatlan akadály volna annak, hogy itt állítsák fel a városi mozit, abban az esetben rendeznék be a Csokonai-színházban.

Fellebbezések a házhelyrendezések tárgyában

A magántulajdonosok akciója

Ismeretes, hogy augusztus 29-én a város rendkívüli közgyűlésén a házhelyrendezések tárgyában azt a határozatot hozta, hogy korábbi álláspontjától eltérve, a szabályozási vonalon belül 130 holdat a köztulajdon képező ingatlanokból, 200 holdon felüli területet pedig a magántulajdonosok ingatlanából házhely céljára felajánlott, illetve kijelölt. Ez a határozat nagy rezonst váltott ki az érdekelt magántulajdonosok körében a már korábban megalakult szövetségük érdekében védelmére terjedelmes fellebbezést adott be a belügyminiszterhez.

A fellebbezés főleg azt teszi kifogás tárgyává, hogy a rendkívüli közgyűlés előbbi álláspontjától indokolatlanul tért el a szükséges keireken tul, — mert nem kétséges, hogy a Nagyerdő védelme minden debreceni polgárnak érzékeny pontja, de a közgyűlés teljesen eléget tett a Nagyerdő védelmére, amideőn annak megváltásra javasolt 140 holdja helyett a közterületből a belsőségekből 130 holdat felajánlott. — Szükségtelen volt tehát a magánosoknak fejenként 1, 2, 3, 5 hold ingatlanát 200-at meghaladó összhoid számban megváltás céljára kijelölni, mert az összesség könnyebben megbírja a rendezés terhet, mintha ezzel egyes kiszemeltek sujtatnak. A fellebbezést dr Geréby György, a szövetség elnöke írta alá s dr Hódy Béla és dr Böszörményi Béla ügyvédek nyújtották be.

De nemcsak a magántelek tulajdonosok szövetsége, hanem azok is megmozdultak a közgyűlési határozat ellen, akik egyéneként vannak ingatlanaikkal megváltás céljára kijelölve. — Szükséges lenne, hogy eme fellebbezések minél előbb elintéztet nyerjenek mert a házhelyrendezés körüli izgalmak négy esztendőn keresztül tulon-tul megzavarták az érdekeltteket.

A „Debreczen“ telefon száma 789.

KIFOGASTALANUL

fest. - mos. - tisztít

HRABÉCZY

Széchenyi-utca 18. szám. — Telefon 323. szám.

Színház

A Csokonai színház műsora:

Szeptember 10-én Árvácska, operette.
Szeptember 11-én Marica grófnő, operette.
Szeptember 12-én Papa, vígjáték.
Hermann Mancsi bemutatkozása, Kardoss Géza felléptével.

Színházi kis krónika

A közeli újdonságok között szerepel a *Dolly*. Vasárnap lesz a premier. Nevezetes forró este lesz ez. Ekkor mutatkozik be Szeghő Lilyke, az új táncos szubrett. Azt mondják nagy sikere lesz. Róla az egyik befentes a következőket írja: „Eddig Aradon és Temesváron működött, énekelni Makaynál tanult”. — Ez már mindenestre jó ajánló levél.

Timár Ila és Tamás Benő nyílt levelet intéztek a rovat vezetőjéhez. A két levél szövegét itt adjuk szóról-szóra:

„Kedves Maxi. Itt vagyok már jó három hete, de ez alatt az idő alatt csak busulni tudtam. Ennek pedig oka, hogy nincs lakásom. Az Istenért írja meg, hogy színházhoz közel két szobát, konyhát lakást szeretnék. Ez volna egyetlen örömmem. Ha lehet, szerezz meg a közönség ezt a kis örömet és szerezz nekem egy jó lakást. A közönséget és Magát szívesen fűdvözlö

Timár Ila.

A másik levél Tamás Benőé. — Íme szóról-szóra:

„Kedves Szerkesztő ur. — Hogy mért vagyok szomorú. Nincs lakásom. Szerezzem kérem, de olcsón, ahol főzni is lehet. Ne értsen félre. A feleségem főz. Legyen szíves írja meg a „Debreczen”-ben, hogy aki ilyen lakást tud, az jelentkezzen nálam a színháznál. Örök hála és a házbér. — Öszinte híve:

Tamás Benő.

Hölgyeim, uraim! Csak tessék jelentkezni. Ne hagyják sokáig busulni a két kiváló művészt.

Bizonyosan érdekli még a debrecenieket Kovács Terus és Unger István. A két kiváló művész Pestre gravitált. A különös véletlen folytán Kovács Terus Győrbe sodródott, míg Unger István a Lőcselgő és Eperjesi III. eselszlovákiai magyar színtársulathoz szerződött. — Markovits Andor pedig az Ungvár-munkácsi társulathoz szerződött. Hiába, Pestre nagyon nehéz feljutni.

A színtársulat tagjait ma „lekapták”. Igen le. Még pedig Berzéké fényképész. A csoport-kép felvételekor leghangosabb Szilágyi Marcsa, a legesendesebb pedig Kardoss Géza volt. Hiába, érezte a Direktort, hogy hallgatni arany. Ilyen társulattal direktornak lenni tényleg arany!

Maxi.

Színházi iroda jelentése.

Timár Ila játsza ma pénteken is a „Marica grófnő”, a legszebb és legnépszerűbb operette címszerepét. Partnere ezúttal is Antók Ferenc lesz. — Szilágyi Marcsa, Halasiné, Károlyi, Szigethy, Endrődi játszik ezúttal is a főszerepeket.

„Papa”, a legjobb francia bohózat szerzői vígjáték felújítása Hermann Mancsi új vígjátéki szubrette bemutatkozásával és Kardoss Géza

első felléptével, szombaton lesz. A darabot Bársony Aladár drámai fő rendező állította be és ez garancia arra, hogy egy stílusos, igazi francia vígjáték előadásában lesz része a közönségnek.

Előre váltsa meg jegyét a Csokonai színház előadására, ha jó helyhez akar jutni.

Timár Ila játsza a címszerepét a „Dolly” operettben; a komikusok Tamás, Szigethy, Károlyi valóságos kacagási rohamokat fognak nagyszerű szerepük és alakításukkal elérni.

Remete Géza, az új operette fő rendező fogja érvényesíteni országosan méltatott ízlését és tudását a vasárnap bemutatásra kerülő — „Dolly” sláger operettben.

Vasárnap délután mérsékelt hely árakkal az eredeti kiosztásban „Árvácska” kacagató operette.

Óriási érdeklődés előzi meg a „Dolly” világsláger operette vasárnapi bemutatóját.

„Dolly” szenzációs sikerű operett vasárnapi előadásán mutatkozik be az új szubrett Szeghő Lilly, aki 3 éven át az aradiak dédelgetett ked-

vence volt bizonyára a debrecenieket is egy csapásra hódítja meg.

A bérletek f. hó 16-án veszik kezdetét és így kéretnek a t. régi bérletek, hogy helyeik fenntartása iránt még a mai nap folyamán intézkedjenek, annyival is inkább, mert a nem jelentkezők helyeit az újonnan előjegyzetteknek adja ki az igazgatóság. Bérelni lehet a titkári irodában délelőtt 10—1-ig, délután 5—ig.

A mozgószínházak műsora:

Vígyszínház: Világattrakció! Conrad Weidt szereplésével: Don Carlos. Spanyol történelmi dráma Richard Oswald rendezésével 2 részben 1. rész: Aranjuzei szép napok, 2-ik rész: Az inkvizíció.

Uránia: Világattrakció! A Titkok háza főszereplője Nikolans Kolinnal Az akarat ura. Izgalmas kalandordráma 7 felvonásban. Iván Mosjukin rendezésével. Kísérő: Fatty a kis hamis, burleszk. Az előadások a nagy érdeklődésre való tekintettel 5, 7, és 9 órakor kezdődnek.

Jön: Conan Doyle regénye: Az elstülyedt világ.

„Itt nyugszik hétezer hős hajdu katona...” Szakadatlanul hordják a virágot a hősök emlékoszlopára

Legyünk őszinték: egy évvel ezelőtt senki sem hitte azt, ami most valóra vált. Még, mint álom is mérésnek tetszett annak elképzelése, hogy alig pár hónap alatt felállítják a volt harminckilences hősök emlékoszlopát.

Kétkedett ebben talán mindenki, különösen, amikor bekövetkezett az a váratlan csapás, hogy ennek a nem, kegyeletes mozgalomnak legteljesebb vezére: hegyközsentiinre Wolff János tábornok elköltözött az élők sorából. Mindenki azt gondolta, hogy most már a 39-esek emlékoszlopának legalább is egy időre vége.

Akadtt azonban három férfi, akik kezükbe vették az elejtett zászlót. Vályi Nagy Frigyes, Penyigei Sándor ezredek és Czeglédy András birtokos újult erővel fogtak a nagy munkához, hogy minél előbb megvalósítsák a nemes gondolatot. A legteljesebb megértésre találtak besztercebányai Klein László tábornoknál, a Bajtársi Egyesület új elnökénél, s fáradhatatlan buzgóságuknak meg is lett az eredménye: a szoboralapot főként Czeglédy András rendkívül sikeres gyűjtési akciójával mihamarabb összehozták, az emlékoszlop elhelyezésére nézve a várossal véglegesen megegyeztek, elkészült a mű is s most már csak a leleplezési ünnepség volt hátra.

Az egész város tudja és ismeri már, hogy ennek a három férfinak ezt is mindenben méltóan sikerült megoldani. József főherceg, aki felelhetetlenül szép beszédben leplezte le az emlékoszlopot, a legmelegebb elismerésben és köszönetben részesítette úgy az illusztris katonai személyeket, mint Czeglédy András birtokost.

A szűkebbkörű bizottságot igen hasznosan támogatta dr. Balogh

Sándor főispáni titkár, aki főként a vármegyei propagandát intézte, továbbá igen becses segítséget nyújtott Sztanky László, az Angol-Magyar Bank Szállítmányozási Vállalat igazgatója is.

Iványi Sándor színművész szintén a legőszintébb elismerésre tarthat számot azért a kedves és iinom ötletért, hogy életre keltette a volt 39-esek virágát, a margarettát, a melynek terjesztésénél valamennyi debreceni nőegylet a legteljesebb odaadással működött közre. Pohl Ferenc városi főkörtelész az emlékoszlop környékének elrendezésével és díszítésével szerzett magának érdemeket. És még sok lelkes munkása van ennek a szép napnak, amely különösen emlékeztet marad Debreczeni Tivadar szobrászművésznek, az emlékoszlop tervezőjének, Sebestyén Lajos műépítésznek, az emlékoszlop építőjének és Berger József mérnöknek, aki az építési munkálatokat vezette.

Amiben talán senki sem hitt, az tehát mégis megtörtént. A híres, költők által megénekelte debreceni Nagyerdő kapujában már ott áll a volt 39-es hősök emlékoszlopa. És azóta valóságos zarándoklatnak oda a kegyeletes szívek.

Egy apa kézenfogva vezeti iskolás kis fiát.

— Édesapám, mit jelképez ez az oszlop?

— Itt nyugszik fiam hétezer hős hajdu katona....

A kisfiu leveszi a kalapját s egyetlen szál virágot is odadobja a hősök oszlopára...

Kétféleképpen, vándoriparok szabályozásáról

Felhívás

a testgyakorlásköteles ifjak jelentkezésére

Debrecen város közigazgatási hatósága a törvény értelmében felhívja a város területén lakó gondviselőket (gazdákat), hogy a gondozásukban álló 16—21 éves testgyakorlásköteles ifjakat utasítsák arra, hogy évi öszeírásuk végett folyó évi szeptember hó 15—19. napjain (délelőtt 8—2 óra között) a testgyakorlás kötelesek törzskönyvvezetőjénél: Városháza, felelő 12. ajtó, személyesen jelenjenek meg.

A jelentkezés elmulasztása a rendelet 26. paragrafusa értelmében — egymillió koronáig terjedhető pénzbírság kiszabását vonja maga után.

Nem tartoznak jelentkezni a tanító kötelesek korbán levő (12—15 éves) ifjak, valamint a 16—21 éves kora ifjak sem abban az esetben, ha olyan tanintézet, vagy iskola növendékei, amelyekben rendszeres testnevelés (tornaoktatás) folyik, valamint a felső iskolák (egyetemek) rendes hallgatói sem.

Dr. Vass Károly, városi tanácsnok.

Hirdetmény

a vándoriparok újabb szabályozásáról

A M. kir. miniszter ur vonatkozó rendelete folytán közöljük a város érdekelte lakosságával, hogy a jövőben vándoripar (vándor drótosok, ablakosok, közsörösök, nap- és eseryőjavítók, üstfoltosok és teknővájók munkája) csak az I-ső toku iparhatóság által kiadott vándoripari engedély alapján gyakorolható.

Engedélyt csak az kap, aki nagykoru és magyar állampolgársággal bír, vagy annak elnyerésére a szükséges lépéseket már eddig megtette s állandó lakhelye van, azonfelül közérkölcsei és közegészségügyi védelmi szempontból kifogás alá nem esik.

Vándoriparosok gyermekei gyámhatósági jóváhagyás mellett 18 életév betöltése után is nyerhetnek ily engedélyt. Az engedély után három aranykorona ipardíj fizetendő a város házipénztárába.

Vándoriparos segédet nem tarthat.

Az engedély nélküli vándoripar gyakorlása, segéd tartás vagy a megkapott engedély kéznél tartásának elmulasztása kihágási uton 1.000.000 koronáig terjedhetőleg büntetettik.

Ez a rendelet a hálalókereskedőket nem érinti, vándoriparos azonban a saját maga által készített áruk árusítására is jogosult.

Az eddigi vándoriparra kiadott különféle engedélyek 1925. évi december hó 31-ig érvényesek, ezen az időn túl azonban már kizárólag csak az új vándoripari engedély alapján lehet vándoripart gyakorolni.

Debrecen, 1925. augusztus 30.

Városi Tanács.

Nem sikerült a hortobágyi hidivásár

Tudvalevő, hogy a híres hortobágyi híd vásárt az idén elhalasztották és tegnapra tüzték ki. A kiolt vásár sehogyan sem sikerült. Felhajtás alig volt, árak ugyszólván nem is igen alakultak ki. Mint a helyszínen járt egyének mondják, délelőtt 10 órakor már nyoma sem volt a vásárnak.

Legmegbízhatóbb valómagcszáva a

PORZOL

Csanak József Kereskedelmi Részvénytársaság
fűszer- és csemege kereskedésében.

TELEFON 70. DEBRECZEN. PIACZ-UTCA 51. SZÁM

Bernyomózsák: Dohányzsineg

Hírek

MILYEN IDŐ VÁRHATÓ:

A meteorológiai intézet jelentése: Hazánkban a hőmérséklet tovább emelkedett. — A maximum a legtöbb helyen meghaladta a 20 C fokot. Eső csak nyugaton volt.

Jóslat: Jobbára borult idő várható, nyugatról fokozódó esővel és később hőszűréssel.

— **Horthy-plakettek a városházán.** — A Turul Országos Testvér Egyesület megbízottjai bejárják most az országot Horthy Miklós, Magyarország kormányzójának képevel ellátott plaketteket árulnak. A befolyó tiszta jövedelem testvér célokat szolgál. — Az egyesület megbízottja tegnap felkereste dr. Magoss György polgármestert is, a kint szintén arra kért, hogy mint a többi városok, Debrecen is rendeljen néhány darab Horthy-plakettet. — A polgármester a tegnapi tanácsülésen közölte ezt a kérést és azt javasolta, hogy az államfő képevel ellátott plakettekkel rendeljen Debrecen városa minden osztályvezető irodája részére egy-egy darabot. Így aztán a tanács úgy határozott, hogy tíz plakettet vásárol 60.000 koronájával.

— **Debreceni építész az állami bérházak tervezői között.** Az állam a beruházási költségből 6 nagy bérházat épít Budapesten, mindegyikben 30 modernül berendezett lakás lesz. Mindegyik bérház tervezésére 8-8 nevesebb budapesti építész szolgáltattak fel, az építészek egyik 8-as csoportjában olvassuk dr. Kardos Ferencnek, az ismert vasbeton-tervezőnek a nevét. Dr. Kardos Ferenc Debrecenben született, itt végezte a középiskolát és mint okleveles építész itt az egyetem építésénél kezdte gyakorlati működését. — A fiatal építész bizonyára igyekezni fog méltó módon megfelelni a megfizető felhívásnak.

— **175 kgr. búzát lopott, egy évi börtönrre ítélték.** A debreceni törvényszék Lakatos tanácsa tegnap délelőtt ifjú Szántó Lajos többszörösen büntetett előéletű gazdálkodó felett ítélték. Szántó a múlt év szeptember 2-án éjjel átment szomszédjának, a szintén Tépe községben lakó Tihász Vince udvarára s hátával benyomta a kamra ajtaját, melyből 175 kgr. búzát lopott. A debreceni törvényszék ezért, a többszörösen büntetett előéletű Szántó Lajos 1 évi börtönrre ítélte. Szántó Lajos felelbezzett.

— **Kivágják a Simonyi-ut meglazult gyökérzetű fáit?** A Debrecenben legutóbb nagy erővel dühöngött vihar kárt tett a Simonyi-uti fasorban s a kidöntött fák akadályozták a villamos forgalmat. — A helyreállítási munkálatok a Hévíznek sok költséget okoztak. Emiatt a Helyiérdekű Vasut igazgatósága azt a kérelmet terjesztette elő a tegnapi városi tanács ülésén, hogy a meglazult fákat sürgősen vágatassa ki, különben a jövőben előforduló vihar okozta kárt kénytelen lenne a várossal megfizettetni. — Pohl városi főkereszt ezre vonatkozólag bejelentette, hogy a meglazult gyökérzetű fákat a vihar után kivágatja, egyben kérte, hogy a tanács küldjön ki ellenőrző bizottságot a felülvizsgálat megejtése végett. — A városi tanács megbízta Borsos József műszaki tanácsost, hogy az erdőigazgatóból és a főkeresztből megalakuló bizottság tartson szemlét és az esetleg könnyen kidőlhető fák kivágatására tegyen javaslatot.

Irinyi Csaba földbirtokos Ujfehértón szívenlőtte magát

Szerdán délelőtt megrendítő öngyilkosság történt a közeli Ujfehértó községben. A közszeregetben álló Irinyi Csaba — ki gazdag földbirtokos — szívenlőtte magát és nyomban meghalt. A tragikus véget ért földbirtokos öngyilkossága általános részvétet és megdöbbenést keltett, mert bár tudták, hogy Irinyi régebbi idő óta betegkedik, senki sem gondolt arra, hogy az öngyilkosság gondolatával foglal-

kozik. Nagyon valószínű, hogy betegségéből folyó pillanatnyi elme-zavarban követte el tettét.

Irinyi Csaba holttestét ma délelőtt 10 órakor szentelik be Ujfehértón a katolikus egyház gyászszertartásai szerint. Ezután a koporsót gyorsvonaton Fényeslitkére szállítják, ahol délután négy óra kor a családi sírboltban örök nyugalomra helyezik Irinyi Csaba hült tetemeit.

A volt rendőrfőkapitány és Debrecen város pöre egy asztal körül

Az asztalt visszakapja a város

Emlékezetes, hogy Debrecenben — míg városi rendőrség tartotta fenn a rendet — Rostás István volt a rendőrfőkapitány. 1915-ben építette a város az új rendőrségi palotát és azt berendezte, melynek során Rostás István részére is butorokat rendelt. Ugyanekkor Rostás István is rendelt magának egy nagy ebédasztalt az akkori árak szerint 235 korona értékben. A butorokat szállító Faipari Részvénytársaság a többivel együtt ennek az asztalnak az árát is a városnak számlázta, amit a város ki is fizetett.

1923-ban a B. listások alkalmával Rostás Istvánt — aki ekkor már a városi előjáróság vezetője volt — is nyugdíjazták. Rostás ekkor több butort magának igényelt, azonban az ebédasztal tulajdonjogát a város magának tartotta fenn.

Rostás ennek ellenére az asztalt

elszállította a saját lakására, miért is őt a város feljelentette sikkasztásért, azonban az ügyészség nem vállalta a vádat s így az eljárást megszüntették.

Erre a város polgári per keretében kereste a maga igazát a debreceni járásbírószágon, mely a múlt év december 13-án az asztal tulajdonjogát Rostás István javára ítélte meg, azzal a kikötéssel, hogy Rostás István tartozik az asztal valószínű értékét 1 millió koronát kifizetni.

A város jogi képviselője az ítélet ellen fellebbezett s így került tegnap az asztal-ügy a debreceni polgári bíróság Rézler tanácsa elé, amely ítéletében kimondotta, hogy Rostás István köteles az asztalt 15 napon belül a városnak kiszolgáltatni, továbbá a perköltségeket is neki kell fedezni. Az ítélet jogerős.

Drága a fürdővíz is

Öt millió koronába kerül a városi uszoda medencéjének egyszeri megtöltése

A Magyar Uszói Szövetség Tiszai-északi kerülete kérelemmel fordult a városi tanáchoz az iránt, hogy a kerületközi uszóverseny megrendezésének céljára szeptember 13-án, vasárnap délután félháromtól engedje át a Városi uszodát.

Csűrös Ferenc dr., Debrecen város közművelődési tanácsnok a azt a javaslatot tette, hogy engedjék át az uszodát. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy az utóbbi hűvös napok miatt a vizet kieresztették és a medence megtöltése öt millióba kerül, hívják fel a verseny rendezőségét, hogy fizesse meg az öt millió koronát.

Magoss György dr. polgármester azt indítványozza, hogy abban az esetben, ha ezt a vizet a verseny után a közönség használhatja, tehát ha az utána következő napokban jó idő lesz, akkor adják vissza az öt milliót.

A tanács ilyen értelemben határozott.

Tetszik az uszoda a fővárosiaknak is

Ugylátszik a debreceni Városi Uszoda olyan jól sikerült alkotás,

hogy még a fővárosba is elment a jóhíre. Erre enged következtetni az az érdekes körülmény, amelyről Zöld József tanácsnok, a gazdasági ügyosztály vezetője a tegnapi ülésen beszámolt a városi tanácsnak.

Nevezetesen bejelentette, hogy a budapesti Császárfürdő tulajdonosának, az Irgalmas Rendnek perjelje egy műépítéssel leutazott Debrecenbe, hogy a Városi Uszodát megtekintse. A Császárfürdőben most akarnak uszodát felállítani és ezért szemlélték meg az itteni strandfürdőt, hogy ennek a mintájára készítsék el a budapestit.

A Császárfürdő vezetőségének a figyelmét Bély őrnagy, az Uszói Szövetség alelnöke hívta fel a debreceni uszodára.

Zöld József tanácsnok mindent részletesen megmutatott és megmagyarázta azokat az újításokat is, melyek itt is szükségesek még s amelyeket az építendő pesti uszoda felállításánál szem előtt kell tartani. Érdekessé, hogy a Császárfürdőben fakabinokat terveztek, de annyira megtetszett a debreceni cementkabin hogy valószínűleg ilyeneket építenek majd.

Hirdetmény. Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a

Nagy András-féle mézszárszéket, Cegléd-u. 4. f. hó 12-én átvesszük

és újonnan berendezzük, ahol a nagyérdemű közönségnek rendelkezésére áll diáncán friss marha, borjú, juh és sertés, zsír, zsirnakvaló és hentesdrak szolid áron kaphatók. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri

PAL és BAKSY mézszársékek.

— **Csupor marólugért — 1 millió 100 ezer korona büntetés.** Jakab Sámuelné debreceni lakosnő marószóddával telt csuprát a konyha padkája alatt tartotta. Ehhez a csuporhoz hozzáfért a szomszéd Vizessi Andrásnének kisleánya, aki ivott a csuporból. A kis gyermek borzalmas égési sebeket szenvedett, azonban életben maradt. — A debreceni törvényszék Lakatos tanácsa tegnap gondatlanságából okozott testisértés miatt Jakab Sámuelné 1 millió korona fő- és 100.000 korona mellékbüntetésre ítélte. Jakab Sámuelné fellebbezett.

Vigszinház: Don Carlos, Uránia: Az akarat ura.

— **Születések.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán az alábbi születéseket jelentették be: Hantos Imre fm., leánya halva született, — Nagy Sándor fm., fia halva született, — szolnoki Jármay István Gy. földbirtokos, leánya Mária Judit, — Domokos Gábor ácssegéd, leánya Mária Margit, — Török József juhász számadó, leánya Julianna, — Kiss Katalin bejárónő, fii Károly, — Nemes János fm., leánya Róza, — László Eszter háztartás, fii István — Ruttnes István állványozósegéd, fii Ferenc József, — Frankel Henrik borkereskedő, leánya Éva, — Földes Vilmos posta és távirada főfelügyelő, fii Vilmos Zsigmond, — Győrösi Lajos kőművessegéd, fii Lajos, — Péterffy Jenő törzsermes ter, leánya Éva Erzsébet, — Pataky István npsz., leánya Julianna, — Berki Lajos cigányprimás, leánya Mária Lili, — Csige Lajos vadór, fii István, — Fehér Lajos államrendőrmester, leánya Ilona Eszter — Kornhoffer József gyógyszerész segéd, leánya Nóra Ilona, — Jurák Anna npsz., leánya Róza, — Fiu Lajos lakatosmester, leánya Ilona, — Tóth István máv. vonatvezető, leánya Gizella.

Jön: Conan Doyle regénye: Az elsüllyedt világ.

— **Halálozások.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán az alábbi halálozásokat jelentették be: Darvai József gk. 29 éves, Kokad, — Bagosi Margit ref. 13 hónapos, Kinizsi-u. 73., — Pozsár István ref. 27 éves, Hajdunánás, — Balla Ilona ref. 6 hónapos, Böszörményi-ut 9., — özv. Hadházi Gáborné Farkas Sára ref. 81 éves, Mester-u. 40., — Szabó István ref. 18 éves, Léтай-ut 29., — Geréb Erzsébet ref. 20 hónapos, Kishegyes, — özv. Barna Lajosné Molnár Karolina rk. 74 éves, Kishegyesi-ut 40.

Jön: Conan Doyle regénye: Az elsüllyedt világ.

— **Izr. Istentiszteletek** a Deák Ferenc-utcai templomban: pénteken este 6 órakor, szombaton reggel 7 órakor, délelőtt fél 11, délután fél 5, este háromnegyed hét órakor. Vasárnap és pénteken reggel Szelichec hajnali 4 órakor, a többi napokon fél 6 órakor. Hétköznapokon este egyegyed 7 órakor. A Kápolna-utcai templomban reggel fél 7 órakor. — Az elnökség.

— **A sajtóhiba ördöge** tegnapi sajtómunkában alaposan megtérfált bennünket, amennyiben egy *biadnia* miatt körözött ember öngyilkosságának címe gyanánt ez került a hír élére „Öngyilkos legitimista”. — Olvasóink bizonyára nyomban észrevették, hogy csupán sajtóhibáról van szó, de külön is szíves elnézéseküket kérjük.

Vigszinház: Don Carlos, Uránia: Az akarat ura.

Három debreceni fiatalember felett ítélték a párbajvétség címén a debreceni törvényszék

Balogh Ferenc, Kronovitz József és Székely Andor kereskedők állottak tegnap párbajvétség címén a debreceni törvényszék Lakatos tanácsa előtt.

1923 szeptemberében Kronovitz József könyvkereskedő és Székely Andor cipőkereskedő kölcsönös sértésekkel illették egymást, melynek folyományaként olasz karddal párbajt vívtak a Békéssy vívó-klubban. Mindketten 3 napon belül gyógyuló sebesülést szenvedtek.

1924 júliusában Balog Ferenc sértő kijelentést tett Kronovitz Józsefnek, melyből szintén kardpárbaj lett; ennek színhelye az egyik debreceni kaszárnya volt. Ebben a párbajban mindkét fél szintén 3 napon belül gyógyuló sebesüléseket szenvedett.

A debreceni törvényszék Lakatos tanácsa Kronovitz Józsefet két napon belül párbajvétségért 6 napi, Balog Ferencet és Székely Andort pedig egy rendbeli párbaj vétségért 5 napi — illetve 2 napi államfogházra ítélte. A felek megnyugodtak az ítéletben s így az jogerős.

Balog Ferenc elfogultsági kifogást adott be Melán járásbíró ellen. — A már-már lecsöndesedett strandbotrány következményei egy újabb epizóddal lettek gazdagabbak. Ismeretes ugyanis, hogy Váry Sándor tanár, a strandfürdő felügyelője könnyű testisértés címén eljárást indított Balog Ferenc ellen. Ebben az ügyben szeptember másodikán a debreceni járásbírósgon megtartott tárgyalás eredményeként Melán Dezső járásbíró bírnöknek mondotta ki Balog Ferencet könnyű testisértés vétségében s ezért öt 10 napi fogházra és másfél millió korona pénzbüntetésre ítélte. — Balog Ferenc fellebbezett az ítélet ellen, s tegnap pedig érdekelt-ségi illetve elfogultsági kifogást adott be dr Melán Dezső járásbíró ellen. Balog Ferenc beadványában arra hivatkozik, hogy az ő ügyeit eredetileg Jakab Dezső járásbírónak adták ki, dr Melán Dezső azonban magának kérte el az aktákat, hogy ő tárgyalja le az ügyet. — Nem tudni, hogy mi lesz ennek a beadványnak a sorsa, mindenesetre jogászai körökben nagy érdeklődéssel várják az illetékes fórumnak ebben az ügyben való döntését.

Vigszínház: Don Carlos. Uránia: Az akarat ura.

TOZSDE

Terményszámla.

A mai terményszámlán az irányzat úgy buzában, mint tak, cikkekben szilárd volt. — A forgalom élénk.

Rivatalos árak: 76-os tiszavidéki buza 377.5—80, egyéb 370—75, 77-es tiszavidéki 382.5—385, egyéb 375—380, 78-as tiszavidéki 385—387.5, — egyéb 380—382.5, 79-es tiszavidéki 387.5—390, egyéb 382.5—385, sörárpa 310—360, korpa 175—180, rozs 266—270, tengeri 282.5—287.5, repce 580—595.

Zürichi árlistán

Páris 2445, London 2511 egynyelvad, Newyork 518, Brüsszel 2305, Milánó 2155, Hollandia 208 egynegyed, Berlin 123 öttizenhatod, Bécs 73.05, Szófia 375, Prága 1535, Varsó 92.5, Budapest 72.60, Belgrád 92.5, Bukarest 260.

Ferencvárosi sertésvásár.

Az irányzat lanyhuló. Felhajtás 2200. Árak: könnyű 18—19.5, közép 22—23, nehéz 23—23.5.

Két milliárd büntetéspénz hátrahagyásával szökött meg Tuduk szőnyegkereskedő

Ki az a Tuduk — Erősen szerepelt a debreceni szőnyegcsempészetben

A Debrecen annak idején részletesen beszámolt arról a nagyarányú szőnyegcsempészetéről, melyet a debreceni fővámszolgálat fedezett fel. Ez ügyben igen nagy szerepet játszott Izsák Zsigmond, Izsák Dezső és Tuduk Tivadar, budapesti kereskedő. Az utóbbi most a fővárosból megszökött és ellene köröző levelet adtak ki.

Tuduk Tivadar ismert alak volt Debrecenben. — Hónapokkal ezelőtt Debrecenbe jött és itt több kereskedővel tárgyalt abban az irányban, hogy miképpen lehetne Debrecenben egy fióküzletet felállítani. Ilyen tárgyalásokat kezdett Debrecenben Izsák Zsigmond szőnyegkereskedővel, akinek a Simonffy utcán nagyon jól felszerelt szőnyegüzletében társult. A múlt hó elején aztán a fővámszolgálat Debrecenben nagy szőnyegcsempészetet fedezett fel s a csempészek között igen tekintélyes

tétellel szerepelt Tuduk Tivadar is. Akkortájt be is idézte a fővámszolgálat Tudus-t, aki három napon át Debrecenben, a fővámszolgálatnál volt őrizetben. Több kihallgatása után ki jelentették előtte, hogy elutazhat Debrecenből, azonban ellene vámszalás miatt az eljárást megindították. Ekkor Tuduk elutazott Debrecenből és mint értesülünk, a 6 milliárdnyi büntetéstől egy harmadrészt Tuduknak kellett volna lefizetni a lefolytatott eljárás után.

Nem kizárt, hogy Tuduknak Budapestten bizományba átadott drága szőnyegeket azok között a lefoglalt drága szőnyegeket között vannak, a melyeket a vámszolgálat a vámszalás felfedezésekor lefoglalt.

A rendőrségnek, továbbá a vámszolgálatnak ma már pontos adatai vannak arra, hogy Tuduk Tivadar Nagyváradra szökött. Országos körözését elrendelték.

Sport

A vasárnapi mérkőzések.

Íránt régen nem látott érdeklődés nyilvánul meg városunkban, ami érthető is, mivel a mérkőző ellenfelek találkozása a múltban is mindenkor egyike volt a legérdekesebb sporteseményeknek. Különösen a múlt évi bajnokság I. és II. helyezettjének, a DVSC és NyTVE-nek találkozása igen érdekes és szép sportot. A DVSC legutóbb a kispesti AC fölött aratott értékes győzelmével bizonyította be, hogy elsőrangú formában van, míg a NyTVE vasárnap a Bőrösök fölött aratott hatalmas gólarányú győzelmével tett tanúságot jó kondíciójáról. A két nagy ellenfél szorgalmasan készül a vasárnapi találkozásra, amelyet fővárosi bíró fog vezetni.

Érdekesnek ígérkezik a DTE—DKASE mérkőzés is, mert a két régi rivális találkozása mindenkor heves küzdelmet eredményezett és sohasem a papírforma. hanem a pillanatnyi kondíció, a nagyobb lelkesedés döntötte el.

Délelőtt az ifjúsági csapatok mérkőznek a nagyerdei pályán.

Grosz II.,

a VAC, illetve a magyar válogatott csapat kiváló hátvédje, Berettyóújfaluba költözött s a BUSE színeiben fog szerepelni, ami a BUSE csapatának nagyfokú megerősödését jelenti, bár Grosz csak novemberben lesz igazolható a BUSE részére. A BUSE különben szorgalmasan folytatja csapatának további kiépítését, mert közelezen szerepelni fog Bán a közép-magyarországi kerület való-

gatott centerhalfja és Schreiber, a budapesti Hungaria tehetséges fiatal csatára is. A BUSE új akvizícióval megerősödve esélyes pályázója lesz a bajnokságnak.

Büntet a fegyelmi.

Másodosztályú kiállított játékosok foglalkoztatták tegnap a fegyelmi bizottságot, amely Dózsa (K. Move), Orgovány (KISE) és Schnitzer (KIKSE) játékosokat 4—4 hétre tiltotta el a játéktól, míg Fehér (NyKISE) játékost megdorgálta.

Alpár Gitta autója összeütközött egy bérkocsival

Budapest, szeptember 10. Ma délután Stengl Kornélné szül. Alpár Gitta operaénekesnő, aki a Stefánia ut 41. számú házban lakik, autójával a Margit-szigeti strandfürdő felé hazafelé igyekezett. Az autót maga vezette. A Szigetklub előtt az autó összeütközött egy bérkocsival. A kocsiiban ülő Geld Adolf, 50 éves egyén a kocsiból kizuhant és súlyosan megsebesült. A bérkocsis: Botlik András, szintén súlyosan megsebesült.

— Az autó nekikajtott a villamosnak. Tegnap délután könnyen végzetessé válható összeütközés történt a Nagytemplomelötti téren. Egy autó, mely a városháza felé közeledett, neki szaladt egy nagyerdei villamosnak. Az összeütközés nem járt sebesüléssel, mindössze az autó reflektorlámpái törtek össze s behorpadt a villamos egyik oldala. Az összeütközésből kifolyólag vizsgálat indult.

Olvassa lapunkat!

Kabát, kosztüm, ruhaszövetek

sejmek, divattáncok és mindenféle

OSZI DIVAT UJDONSÁGOK naponta érkeznek.

Kirakatainkat sziveskedjenek figyelemmel kíséreni.

Aszódi és Róth divatruház

A Közs. Tiszv. Orsz. Szöv. szerződéses szállító.

Tiszv. Tiszv. Orsz. Szöv. szerződéses szállító.

x Fotó cikkek, fényképező gépek olcsóbban mint bárhol, legnagyobb választékban Berzéli műtermében Piac-u. 38., az udvarban. Lemez eladás darabonként is.

Uradalmi tej

hónapszámta kapható, esetleg házhoz szállítva is a

Kajdusági Tejüzem-hen

Füvészkert-u. 8. — Telefon 1206

— Mit hirdet ma az Ingóságkövetítő? (Kálvin-tér 19., ref. püspöki bérpalota, a Füvészkert-utcai oldalon. Telefon: 11-99.) Mindenki-nek tudnia kell, hogy az Ingóságkövetítő új helyiségében: Kálvin-tér 19., ref. egyházi bérpalota a Füvészkert-utcai oldalon, költözött át. Az Ingóságkövetítőre ugyanis mindenki-nek szüksége van. Ha valamit el akar adni, csak az Ingóságkövetítőhöz fordulhat. Elfogadjunk megbízást egész lakás-, üzlet- és iroda-berendezések, hagyatékok eladására, beraktározására. Ha bármit venni akar, mindenekelőtt jöjjön el az Ingóságkövetítőbe. Milliőkat spórolhat meg és mindent egy helyen a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett beszerezhet, ha itt vásárol. Páratlan alkalmi vételek régiségekben, dísztárgyakban, közszükségleti cikkekben, bútorkönyvekben, stb. Tekintse meg állandó kiállításunkat! Heti vagy havi részletfizetésre is adunk: férfi és női ruhákat, vásznakat, kanavásznakat, futószőnyegeket, csipkefüggönyöket, hat személyes porcellán étészervizet, evőeszköz-készleteket, inga-, fa- és ébresztő-órákat, szentképeket, szobrokat, sodrony-ágybetéteket, egész- és fél-hálókat, magános ágyakat, ebédlődiványokat, ruhaszekrényeket, asztal- és tornyos-szék-párkat és mindenféle bútortárgyat. — A világhírű amerikai Underwood írógépek Debrecenben kizárólag az Ingóságkövetítőnél rendelhetők meg részletfizetésre is.

szakszerű Szabó János építő és készítése Szabó János bútorgyártás mestertől, Szent-Anna-u. 25.

Egész magyar honban Híre jár már annak: Nincs a kerek földön Párja FEUERMANN-nak Bőröndöt, relikviát, Vagy utikazettát, Mindent legolcsóbban És a legjobbat ad. PIAC-UTCA 44 SZ.

SZABÓ JOZSEF VARGA-UTCA 11. sz., Szent-Anna-utca 31. sz. KÉSZ HENCSEREK RAKTÁRON

Festéket
radikálko, bronz, opatit, truszi, romantikák és minden színű porfesték kiváló minőségben nagyon olcsón vásárolhat
STERN
testékezetben Piac-utca 10.
Bükkvár szembe.

— Szepessy Ferenc tánciskolájában hétfőn, 14-én új tantervfolyam veszi kezdetét d. u. 6—8-ig diákok részére Simonffy I. e).

Kiadja a T. H. Könyv- és lapkiadó-vállalat; nyomtatott ennek nyomdájában.
Főlelő: szerkesztő: Pálffy József.

Apró hirdetések

Négy lapra olvassák az On apróhirdetését, melyet 8000 koronáért leled a Debreczen, Debreczeni Független Ujság, Hajdúföld vagy Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalában vagy a Hegedűs és Sándor R. T. (Piac-u. 34.) vagy az Aczél Henrik (Piac-u. 24.) könyvesboltjának pénztáránál. Alkalmi apróhirdetés 10 szög 8000 korona, minden további szó 800 korona — Vastagbetűvel szedett apróhirdetés, levelezés és kereskedelmi apróhirdetés díja duplán számítatik

Apróhirdetésekre felvilágosítást a 7-82. számú telefonon ad a kiadóhivatal

AJÁNLAT

Favágást motorral házaknál vállalkozó. Cim: Bajomi fatelep, nagyalomáson, vagy Kétmalom-utca 5. Iskoláknak, testületeknek nagy ár-érték arányú. 251

Nyíregyháza és vidékére bevezetett cégtől képviseletet, vevőkör látogatását vállalkozó. Schütz Jenő ny. tanácsos, Nyíregyháza. H132

Női modell kalapok jutányosan szerezhetők be Jungreisznál. — Arany János-u. 37. F353

Németül tanít születtett német ur-hölgy a leggyorsabban és legújabb módszer szerint, olesón. Darabos-u. 7. sz. H154

Soffőrvizsgára szakszerűen előkészít Kiss gépműhely soffőriskolája Erzsébet-utca 20. H150

Német, francia órákat jutányosan ad okleveles urinál. Cim a kiadóban. F162

Kápolnás-utcai templomban férfi imaszék kiadó, butorok eladók. Külsővásártér 2., Kleinnál. 279

LAKÁS, ÜZLET

Utcai szoba, központi fűtéssel, különbejárattal, előkelő ur részére kiadó. Varga, I., felemelet. 243

Jó forgalmu fűszerüzlet, 2 szoba, konyha azonnal átadó. Értekezhetni Bujdosó-u. 12. 238

Kiadó vendéglő, Csapó-utca 79. 273

Homokkertben egy új épület, ipari célokra vagy lakásnak kiadó. — Értekezhetni Eötvös-utca 80. 271

Télen, nyáron lakható háromszobás kertesház, Széchenyi-kert, Sesztina nyole eladó. 263

Homokkert elején szoba, konyha, speiz átadó olesón. Cim a kiadóban 265

Kis szoba konyha átadó butorral vagy anélkül. Török Bálint-u. 2. 264

Sürgősen keresek egy vagy két szoba, konyhás lakást, magas lelépésre. Lehetőleg a DEMKE környékén. Cim a kiadóban. 268

Lelépéssel keresek 1-2 szobás lakást Mester vagy Hatvan-utcai részben, közeli kertben is, lehetőleg magános udvarban. Értekezhetni Müvelyes-utca 3., balra. F161

Atadó kétszobás, előszobás, konyhás lakás butorral. Cim a Hajdúföld kiadóhivatalában. H152

Háromszobás, fürdőszobás, modern lakásért békebeli lakbért fizetnék. Lelépés címén adnám központban levő telkemet. Cim a kiadóban F164

Betársulnék 15-20 millióval. Leveleket „Biztos fedezetre” jelíggel a Függetlenhez kérek. F159

Egy szoba, konyha kiadó. Csonka utca 7. szám. F158

6-7 millió K lelépést fizetek egy szép szoba, konyha, kamara, különudvarral, lehetőleg közeli kertben, azonnali beköltözéssel. Ajánlatokat „Fiatal pár” jelíggel a kiadóba kérek. 277

Külön bejárattal udvari butorozott szoba, ágyneművel, villannyal. kiadó. Miklós-u. 21. 282

Egy szoba, konyha kis lelépéssel kiadó. Hatvan-utcai-kert, Gohér-utca 12. 278

Egy szoba, konyha 15-re kiadó. Cim a kiadóban. 260

ALLÁST KAP

Magyar-német, kereskedelmileg képzett tisztviselő, gyors- és gépirószept. 15-re felvétetik. Ajánlatokat „Olaj” jelíggel a Hajdúföldhöz. H156

Üzletszerzőket. — életbiztosítási szakmában jártas, agilis, teljesen megbízható uriemberket nagy fizetéssel és magas jutallékkal felvesz azonnal Patria biztosító, Ferenc Jó zsef-u. 87. F152

Egy fiatal fodrászsegéd és tanuló azonnal felvétetik, Rakovits fodrász, Arany János-u. 2., I. em. Kereskedelmi Csarnok. F153

Egy tisztességes, józan életű kocsis 15-ére felvétetik a Falk-kefégyárba. F160

Férfiszabó, nagymunkás állandó munkát kaphat Gyenes Jenőnél — Hajduböszörményben. — Lakásról gondoskodva. H151

Nyugdíjas állami alkalmazott laboránsnak felvétetik. Idegklinika, Közkórház. 276

Tanári képesítéssel

bíró magános nyugdíjas, vagy fiatal ember

teljes ellátás és fizetéssel

gyermekmelé azonnali alkalmazást nyerhet. — Irásbeli ajánlatokat a kiadóba kértünk „Erdélyi” jelíggel.

Főző és kézi leány, kik tömegfőzésben jártasak, továbbá mosónő és mosogató azonnali belépésre felvétetik. Farkas, tápint. gondnok — Kollégium. 240

Intelligens német kisasszony — éves bizonyítvánnyal 7 és 5 éves gyermek mellé azonnal felvétetik. Frank, Arany János-u. 39. F66

ALLÁST KERES

Gyakorlott pénztárnoknő állást keres. Cim a kiadóban. 253

Kereskedelmi érettségivel, kancsóval állást keres. Megkeresés „Biztos” jelíggel a Tiszántúli kiadóban. 249

Házvezetőnő 15-ére állást keres özvegy uriembernél. Cim a kiadóban. F157

Bölcsész, IV. éves egyetemi hallgató vidékre gyermekek mellé instruktornak ajánlkodik. Szentanna-u. 42. F154

KERESLET

Veszek készpénzért, vagy bérelek 100 hektóig új boroshordókat vagy használtat. Ajánlatokat Molnár Lukácsnak, Kossuth-u. Városháza. H127

Fakereskedelmi részvénytársaság tőkeeros társakat keres. Ajánlatokat „Tőkeeros 20” jelíggel a Hajdúföld kiadóhivatalához. H147

Deák Ferenc utcai nagytemplomban egy férfi ilést az ünnepekre bérbevennek. Epstein Izidor, Piac-utca 40. F156

Százmillió biztosítékkal üzlethez társulnék, esetleg bármely üzlet vezetésére vállalkozom. Cim a kiadóban. F163

ELADÁS

Boreladás elsőrendű, 100 hektó rizling, ezerjő nagyban és hordónként még kapható. Kézszel szedett alma télire megrendelhető. Molnár Lukács termelőnél, Kossuth-u. Városháza. H126

Hordó, 40 hektó, kifogástalan állapotban kölesön kiadó. Eötvös-utca 7. 241

Elsőrendű uri divat

Szabóság!

Zakó öltöny készítése 400.000 K

Zsaket " " 600.000 K

Frack " " 700.000 K

Télikabát készítése 400.000 K

Welsz Márton

Bercsényi-u. 37. Saját ház.

Ez előtt Erzsébet-ut 50.

Művészi faragásu impozáns szalon, vagy férfi szoba garnitúra eladó. Cim a kiadóba. 267

Eladó ház Ispóty-u. 15. Beköltözhető 3 szoba és mellékhelyiségek. H155

Martinkai bor, ezer liter eladó. — 272

Eladó könyvszekrény, súlyszelhető likórszettel, heneser, salon asztal. Piac-u. 79. Az udvarban hátul. Sinay. 262

Szék, egy nyilas, Sestakertben eladó. Erzsébet-utca 20. H149

Eladó Gramoffon, 16 lemezzel és 1 vaságy. Bercsényi 47., Sallay. 200

Eladó egy tiszta, faragott keményfa háló, Kálvin-tér 4. I. emelet. Ért. d. u. 3-6-ig. 226

400 magyar holdas birtok, teljes holt felszereléssel, esetleg élővel is, bőséges, jókarban levő épületekkel, háromszobás bérlő lakással bérbeadó. Felvilágosítást ad Mone műszerüzem, Debrecen, Kistemplomba zár. H153

Jókarban levő ebédlőbutor nagyon olesón eladó. Burgondia 4.

Sovány sertéseknek NAGYTETENYBEN való **hizlalására** közvetítéssel 80 percentet folyósít és az összes takarmányt e ölegeti a **MAGYAR SERTÉSHIZLALÓ és HUSIPARI Részvénytársaság.**

Hízott sertéseknek és marháknak Ferencvárosi baraktra 90 percentet folyósítók kamátmentesen **Bővebb felvilágosítást debreceni irodám ad. — Bika-szálló, 1. emelet.**

BARANYI, sertés és marha bizományos. Telefon 4-71

Figyelem! Tankönyvcseré! Már megkezdődött!

Tavalyi tankönyveit becserelem csekély ráfizetéssel ez évben használtakra. — Használt tankönyveket jébrón adok, — Füzetek, írószerek, rajzeszközök és mindenféle papíraru olcsón. — Ne sajnálja a járadtságot, meg tesz leve, hogy milyen olesón vásárol, ha eijön a **Bathyanyi-u. 6. sz. alá,** az

Alföldi könyv- és papírkereskedésbe.

VEGYES

„Jogászfü” levele ott, ahová kérté. R. H149

Két férfi 15-re kvártélyba felvételik Veres-utca 30. 266

„Béla” jelíggel levél van, ott, — mint multkor. H. B. M. 276

Atvettem Preizler Simontól az üzletet és három napon belül jelentkezzenek a hitelezők. Desser, Hajnal-utca 21. F155

Magános fiatal, független nő barátságát keresem szórakozás céljából. Levelet „Sirius” jelíggel a Debrecen kiadó hivatalába. 275

Divatos női selyem kabát, kreppdehinnel bélelve, teljesen új, továbbá divatos fehér filz-kabát, szőr megallérral jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 283

Egy vagy két egyetemi hallgatót teljes ellátásra elvállalok. Varga-u. 11. 286

Szoba lakkok árai

Welsz festéküzletében

Hatvan-u. 8.

„Medve lakk” 1 doboz 36.000 K

„Elbe” borostyán 1 " 32.000 K

linoleum 1 " 32.000 K

„Baba” 1 " 26.000 K

Zománc

(Email) lakkok árai:

Marx 1 kgos doboz 36.000 K

Elbe 1 " " 36.000 K

Pacific 1 " " 32.000 K

Fél és negyed kgros dobozokban kilogrammonként drágább.

Részletfizetésre

új és használt **kerékpárokat**

hitelképes egyének vásárolhatnak heti és havi törlesztésre

Szabó műszerésznél, Magos-u. 25.

Diák sapkák

minden iskolához **Levonó sapkák** minden színben kaphatók

Szabó János üzletében, ref. püspöki palota, a Nagytemplommal szemben.